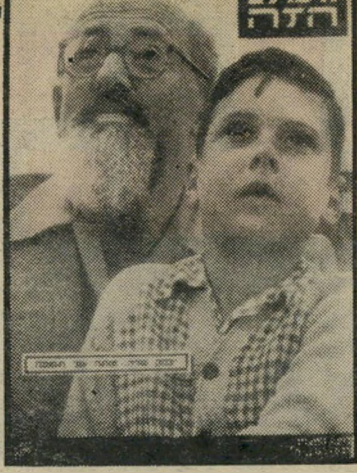

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 774, תאריך: 28.8.52

ניסה לבקש תשובה לשאלתו בעזרת ידי. התוצאה: אחת הילדות צרה במעלה הר רחוב, הזעיקה ושוטר. בטש נעצר, הואשם בניסיון למעשה מגונה ובביצועו. לפני בית-המשפט הסביר השוטר כי הילדות התלוננו ושעובר-אירח (בטש) פנה אליהן, ברמזים בלתי-מוסריים. בטש, מי איך, שהסתייע בקרוב-מישפחה לתירגום תנועותיו, הסביר כי לא היו לו כל כוונות רעות. כל כוונתו: איתור רחוב הירקון. השופט אליעזר זליקסון קיבל את דיבריו החיחש-אילם, הבין את סיבת התנהגותו המזוהה שנבעה במומו. אולם בטש עצמו לא הסתפק בזיכורו. מייד אחרי צאתו מ בית-המשפט ניגש לרוכל ורכש, תמורת 200 פרוטה, מדרין לרחובות תל-אביב שבעזרתו יוכל מעתה למצוא כתובות מבי לי להיחשד בניסיון לביצוע מעשים מגור נים.

הווי

מכה לאמנות

באחרונה נראה כי מוסדות ממלתיים וציבוריים מסויימים מתגרים בצורה רציר נית למדי באמנות הישראלית: הצנוורה ששתה לקלס את תיאטרון אהל (ואת עצי מה באלצה אותו להציג את המחזה הפרו צה הציינית בצורה קצוצה ומעוותת תב שינוי שם: העיריות הגדולות הטילו על התיאטרונים שעד כה לא שילמו כל מיסים היטל-עניינים, שאינו — בלשון בני-אדם — אלא מס-ששועים, עתה הנחית מוסד אחר, משרד-המיסודות-התשתיות, מכה נור ספת: קפה כסית, מקום-המיפגש של אמר נים וסקרנים בתל-אביב, נסגר לחוהש ימים לאחר שנמצאה במיטבחו כמות של שררעו של אהוק בהקצבה. בראשית שבוע זה הפציעה ברחוב דיוני גוף, תל-אביב, צלקת אפלה, ואמנים חסי רייבסיס הסתובבו כנמלים שקינן נהרס בין השכנים, קפה רוול ופראק, אבל ממלאי המקום הרישמי של כסית היה, לכל הדי עות, מעון שמעבר לרחוב, אותו התך בנוכחותו איש כסית הוותיק ביותר אברהם (אבני בוהו) שלונסקי המשוחר עטור זר שערות השיבה.

אנשים

● בנאום בלתי מוכן מראש ומלא התרגשות בכנסת, שבו בלע חצאי-מילים וחצאי-משפטים, הודיע דוד בן-גוריון על משאת נפשו: ואם יתרחק אי-פעם מסט ראש-המשלה יש ברצונו להתגייס כטוראי פשוט לצה"ל. שאל אותו ח"כ מקי מאיר זילר: "בסיקור האמריקאים?"

● בהמשך נאמו תקף בן-גוריון את אחד מ...וותיקי ההגנה" מבלי לפרש בשמו, שטען בשעתו כי צה"ל, ככל צבא אחר, יחנך את הצעירים לחיי בטלה. הורחת חשצנות, שעה ושהח"כים באולם ותאורי חים יחשבי היציע לחשו זה לזה את שם האיש שאליו התכוון — ישראל גלילי — אמר בייג'י: "הבחור הזה אינו יודע מה ההבדל בין צה"ל לבין צבא אחר."

● תקופת לימודיו בת השנתיים של אלוף הפלמ"ח נשחרר הנגב, ייאר, הדין, הגיעה לקיצה. קיבוצו של אלק, גינוסר, החליט כי על אלו לשוב לביתו והפסיק את הקצבתו הכספית.

"מיסלנות" היבאה סקירה על עצימות שערכו מיסלנות מפ"ם ומק"י למען קבלת חברים ערבים להסתדרות. כשער הגליון: יורם שרה כו השמינה, בנו של האלוף יצחק שרה, שקליו נכתב למרות גילו הצעיר: "יורם ירש שם גדול, שם מחייב מאד, שלא יהיה קל לשאת אותו..."

..אי-אפשר לעשות מאומה לתיקון מזג-האוויר" * ראשית

סטיית המפד"ל ימינה * בן-גוריון מביע חפץ להתגייס לצה"ל

לוותיקים היו נמשאי שיחה רבים למדי, וזכרונות האים לאנשי חיל-רגלים יושיר-תו במצרים, בקי החיות הראשון באיטליה (נהר הסניז) ובהולנד. אולם האשוני הי מתגייסים, לפי צו הסוכנות היהודית לי צבא הבריטי, זכרו עוד כמה חברים: מלבד מילחמתו על תגיוהיו ארצי-ישראלי ולא "המיל הפלסטיני" שתג הדומה לו נועד, לראשונה, לציין את כובעיהם. הי גדוד הראשון הצטיין ביכול סרג'נטים (סמלים) מרבי-תועלת.

בין 800 חיילי הגדוד הראשון בלטו כבר באותן שנים ושני הסרג'נטים שפיגל, אחד מהם, סרג'נט נהום שפיגל איש הגליל העליון, שנועד לכוור ושש שנים כנחש גולני, מפקד החטיבה כובשת הערבה. הי שני, גייגי משוסס שהיה רבי-הסמל הי גדודי — יששכר שפיגל, שאף הוא עלה בדרגה. שפיגל הפך שפי, ומכהן כמפקד חטיבת החופים הגבולות של ומקשרת ישראל.

וזה לא היה הכל. בין הסרג'נטים בלט אחד במיקצועיותו: היה זה סרג'נט הצל פים הגדודי, שהתפרסם לאחר-מכן כמפקד בית-הספר לצלפים בצה"ל וכראש מייד לחת הקעים הישחאליית לאילימפיאדת הלסינקי. שם הסרג'נט ושהפך סגן-אלוף: אלכס אלירו.

דרכי אדם

רמזים בלתי מוסריים

העולה החדש משה בטש (31), היסט קשות לפני שהחליט לפנות אל העוברים ורשבים בשאלה למקומו של רחוב הירקון בתל-אביב. להיסוסיו של בטש לא גרמה איידיעת הלשון העברית. הם נבעו מן העובדה שהוא חירש-אלם הנרתע מלהיש מיע את גירגוריו קולו בפני אנשים. אך בסופו של דבר גאלץ בטש לשאול את מישורו לרחוב הירקון, כי הוא פשוט רצה להגיע אליו. הוא פנה אל שתי יל-דחת בנות 12. הסביר את מבוקשו בקול-שאינו-קול. הילדות גרתעו ממנו בבהלה, ובטש — יראה כי לשונו אינה מרובת —

מן המיפלגות הדתיות הפועל המיוחד היא החזקה ביותר: בעלת 12 קבוצות, 15 מרשבים, 28 יישובי עולים ושכונות. אולם בתוך שורות המפלגה עצמה נערך מאבק חריף, מלוח השמצות ושכמותן לא נשמעו בשום מערכה על שילטון מיסלנה בארץ. עזרו להשמעה: עיתוני מפא"י ושקיו לניי צהון מכריע של סיעת ליפונה, אשר בי ראשה ניצבים ח"כ משה אונא ושרי-הבי-ריאות ד"ר יוסף פורג, והדוגלת בכניסה להסתדרות הכללית. מאל ליפונה עמדו שתי רשימות: המרכזית בראשותו של משה שפירא, ושרי-הפנים, שהשתדלה למי שוך את הפועל המיוחד ימינה לקראת חזרה על ליכוד החיות הדתיות, הרשימה המאוחדת, ושמהיגה יצחק רפאל הדורשת עצמאות הפועל המיוחד. למעשה לא נבדלו הרשימות הללו זו מזו, והן נולדו עקב היכוסים אישיים בין מנהיגיה. כך או כך, תוצאות הבחירות לוועידה האחת-עשרה של המיפלגה, שתיערך בי הודש הבא, היו מאלפות: הרשימות הימי ניות קיבלו ביחד 64 אחוז מכל הקולות. בעוד שקבוצת ליפונה זכתה כרוכ רק בקיבוצים היתה במיעוט מבוטל בערים. מסתבר כי מאז היווסד הפועל המיוחד חלה תמורה גדולה בהרכב חבריה: שוב אין זו תנועה פועלית, רחוב רובם של חבריה הם בורגנים ועירים. סקידים, בעי לימלאכה, שאינם ושושים להתירם למדי כבת ההסתדרות הכללית. תקוותה של מפא"י לזכות בתוך ההסתדרות בתחומך נאמן, נכזבה. במאבק בין תורה לעבודה ניצחה הראשונה.

יובלות

שלושה סרג'נטיים

כשהתכנסו כמה מאות ותיקי הגדוד הי ראשון של החטיבה היהודית הלוהמת הי בריגדה היהודית) בגן הקרייה המוצל והסי בו לשולחנות עמוסי כיבוד המשקאות, העלו את זכר גדודם ושהוקם לפני עשר שנים, בקיץ 1942, שנתיים אחרי הקמת הפלגות העיבריות בצבא הבריטי.

העם

אין מה לעשות

הכל מדברים אודות מזג-האוויר" אמר פעם ההמוריסטן הנאמיקאי מרק טוויין. אבל איש אינו נוקף אצבע לתקנו". דברים אלה טובים ביחוד לגבי הארצות האנגלו-סכסיות, שבהן משמש מזג-האוויר עילה רשמית לראשיתה של שיחה; פתי חה אהרת נהשבת כחוסר-נימוס. בישראל, שבה כמעט כל נושא משמש תירוץ לווי כוח, אין הדיבור אהות מזג-האוויר נפוץ ביותר.

ברם, בשנים האחרונות אירעו כמה התי רחשיות אקלימיות העלולות לשנות בי מידתימה את פני הדברים: שלג כבד ירד בתל-אביב ובשפלה, מאורע שלא היה לו תקדים; גשמים עזים ניתכו בעות. גרמו שיטפונות רציניים בחורף, ושעבר והביאו במבוכה גמורה את החוזאים. הי שבוע בא שרב כבד שנמשך ימים והביא איתו טמפרטורות גבהות. לרות יחסית, שהגיעה במקומות ושונים לנקודת הרווייה, גרמה טיפסוף גשם קיץ קליל במקומות שבהם אפילו, בחורף הגשם הוא חיזיון נדיר כמל, למשל, אילת.

חוסר ההתעניינות המסורתי בענייני אפי לים גרם לכך שהחום הכבד בא על מרבית חושבי המדינה מפתיע, אולם גם אלה המקורבים לתחנות המטאורולוגיות המא זינים לתחזיות הניתנות כלאחר יד בסופן של החחשות ברדיו, וידעו על המתרגש לבוא, לא יכלו אלא לצפות לו בשלוה פילוסופית. כפי הנראה, באמת עדיין אי אפשר לעשות מאומה לתיקון מזג-האוויר.

מפלגות

תורה וזל עבודה

הסתדרות הפועל המיוחד בארץ-ישראל נוסדה לפני שלשה-שנה, ואיחודה בראי שיתה פועלים בעלי רעיונות דתיים מוסרי ריים ששעלו לחולל שינוי ערכים בחיי כחיי העם, להחזיר בו את תורת ישראל. סיסמתה היתה: "תורה ועבודה". מן-הנה היה הפועל המיוחד ** גוף בתוך ההסתדרות רות הכללית, אולם עדי-מהרה התברר שי אין שתי התנועות הפועליות הללו מסור גלות לגור בכפיפה אחת. חלק ארי של חברי הפועל המיוחד ניסו את התסתדרות, חיוקו את מיסלנות הפועליות הללו מסור עצמאי לחלוטין, הקשור להסתדרות הכל-לית רק בכך שחברי הפועל המיוחד נהי נים משירותי קופת-ההאליים ושלה. למרות האידאליים הנבחרים וההשגים ההתישבותיים הניכרים, היתה הפועל הי מיוחד מאז ומתמיד מיסלנה ואופרטוניסי סיה, שידעה לנצל את שוויין הכוחות הפוליטי בין ושאל לימין ולהשיג לעצמה כך כוסיאות, גם כאשר היתה במיעוט מוחלט והואשמה לא אחת בזיופי בחירות ***.

יורם שרה ניצל שם מחייב זה רק פעם אחת בחייו — כאשר פוירסם, בשלהי מלחמת-ההתשה, מיכתב גלוי לגבי גולדה מאיר שבו הביע את אובדן האמון שלו ושל בני-דורו בסיבת המליחמה, אחרי שהדיר נחום גולדמן את הורשה לבקר בהר.

** יחד עם תנועת המיוחד, מהווה הפועל המיוחד את המפד"ל של היום.

*** המפורסם בזיופים הוא זה של יצחק רפאל (רפ"ל) בבחירות למועצה הדתית בירושלים (1946, בחירות שניהלו פיר סס נתן אלתרמן שיר ב,טור השבועי).

